

Kedves Olvasó!

Száztizenöt éve született József Attila, akinek költészete több mint mindig időszzerű, életműve új vonatkoztatási rendszert nyitott a magyar költészet történetében. Az életmű (újra)olvasása – mint a belső útra, önnön lelki ösvényünkre kalauzoló vállalkozás – e vészterhes időben különösen ajánlott.

De hogyan olvassuk, és „jól” olvassuk-e verseit? Milyen értelmezési sémák rögzültek József Attila költészetére vonatkozóan, és mindezek mennyiben határozzák meg jelenkori olvasatunkat?

Összeállításunkban interjúk olvashatók neves irodalomtörténészekkel: Bókay Antallal József Attila és a pszichoanalízis viszonyáról, Kulcsár-Szabó Zoltánnal az életmű líraelméleti és recepciótörténeti kérdéseiről, Tverdota Györggyel a forrás- és életrajzkutatás lehetőségeiről és a József Attila-kultuszról beszélgettünk. Kővágó Pál pszichológust a költő lelki betegségének és terápiás kezelésének alkotáslélektani összefüggéseiről, valamint arról is kérdeztük, mindezek milyen hatással voltak a szerző személyéről és költészetéről kialakuló közvélekedésre.

Elemző írásokat közlünk többek között a költő esztétikai gondolkodásáról, illetve művészetfelfogásáról, verseiről, az életmű zenei vetületeiről, líra és politika viszonyáról, a József Attila-fordításokról.

József Attila-inspiráció címmel kortárs költők rövid esztétikai olvashatók meghatározó verselményeikről.

A lapszámot korabeli dokumentumokkal, kéziratokkal, fényképekkel, illetve a költő versei ihlette képzőművészeti alkotásokkal illusztráltuk.

KONDOR PÉTER JÁNOS

IMPRESSZUM

Kiadja | **Írott Szó Alapítvány**
1092 Budapest, Ferenc krt. 14.
Magyar Napló Kiadó Kft.
1062 Budapest, Bajza u. 18.
Országos Széchényi Könyvtár
1014 Budapest, Szent György tér 4-5-6.
Petőfi Irodalmi Múzeum
1053 Budapest, Károlyi utca 16.

Felelős kiadó | **Szentmártoni János** ügyvezető

Terjeszti | **Magyar Lapterjesztő Zrt.**

Nyomdai előállítás | **Séd Nyomda Kft.**

Elérhetőség | 1092 Budapest, Ferenc krt. 14.

Főszerkesztő | **Kondor Péter János**

Főmunkatárs | **Molnár Krisztina**

Szerkesztő | **Pataky Adrienn, Oláh János** szerkesztői
ösztöndíjas

Olvasószerkesztő | **Alt Krisztián**

Képszerkesztő | **László Laura**

Korrektor | **Lipp Mónika Mária**

Alapítók | **Oláh János** főszerkesztő (1942–2016)

Réger Ádám szerkesztő

Lapterv | **Szita Barnabás**

Tördelőszerkesztő | **Köllöd Márton**

Fotó | **Czibal Gyula**

Gyakornok | **Hambalkó Dalma**

Gazdasági ügyintéző | **Szentmártoni Anikó**

Berta-Havasaljai Matild

irodalmimagazin@magyarnaplo.hu

Magyar Napló Kiadó © / 2020 ISSN 2063-8019

Az illusztrációk engedélyezéséért, valamint a művek reprodukciójának rendelkezésre bocsátásáért köszönetet mondunk Appelshoffer Péternek, Benkő Viktornak, Bodor Anikónak, Cyrille Clément-nak, Deim Rékának, Dömény Csabának, ef Zámbó Istvánnak, Elekes Károlynak, FeLugossy Lászlónak, Felvidéki Andrásnak, Anneke Gerloffnak, Gönczi Ambrusnak, Haász Ágnesnek, Hanák Gábornak, Hegedűs 2 Lászlónak, Herendi Lászlónak, Hernádi Paulának, Jovián Györgynek, Kádár Katalinnak, Kopasz Tamásnak, Miklós Árpádnak, Monostori Ferencnek, Paizs Csabának, Regős Istvánnak, Ruttkay Sándornak, Sebő Ferencnek, Szentpétery Zselykének, Wirtz Ágnesnek, valamint a következő intézmények vezetőinek és munkatársainak: Arcus Kiadó, Edwin Morgan Trust, Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjtemény, József Attila Emlékhely, Kieselsbach Galéria, Magyar Elektrográfiai Társaság, Magyar Nemzeti Galéria, Nicolai Verlag, Zeneműkiadó Koncert 1234 Kft.

A borítót Zámbó Gergő készítette.

A köszöntő fölötti fotó: József Attila Barta Istvánéknál, 1935, részlet (fotó: Barta István [?], PIM)

TARTALOMJEGYZÉK

József Attila

- 1 Kondor Péter János: Köszöntő

„ELEFÁNT VOLTAM, JÁMBOR ÉS SZEGÉNY”

- 5 Hlavacska András: A költészet védőszentje.
Interjú Tverdota Györggyel
- 12 László Noémi: József Attila-inspiráció
- 13 Borbás Andrea: „mind tudtuk, hogy zseni”. József Attila a korabeli irodalmi nyilvánosságban
- 19 Fónagy Zoltán: Munkásélet a századfordulón
- 25 Gönczi Ambrus: „1905-ben születtem Budapesten”. Irodalmi séta Ferencvárosban

41

Fotó: Czímber Gyula

KONDOR PÉTER JÁNOS
„NAGYON TÜRELMESEN KELL
EZEKET A SZÖVEGEKET OLVASNI”
Interjú Kulcsár-Szabó Zoltánnal

- 50 Fehér M. István: József Attila esztétikai nézetei és művészetfelfogása
- 56 Imreh András: Attila József. József Attila, fordítva
- 61 Konkoly Dániel: Telefon és rádió József Attila költészetében
- 66 Miklya Zsolt: József Attila-inspiráció

„CSILLAGOK RÁCSA CSILLOG AZ EGEN”

- 69 Pataky Adrienn: A szerelemben belehal, aki él.
Interjú Bókay Antallal
- 75 József Attila: Amit szivedbe rejtessz
- 77 Both Balázs: József Attila-inspiráció

50

5

Fotó: Czímber Gyula

Hlavacska András
A KÖLTÉSZET VÉDŐSZENTJE
Interjú Tverdota Györggyel

- 32 Balogh Gergő: József Attila és a politikai költészet határai
- 38 Ágh István: József Attila-inspiráció
- 39 József Attila: A csodaszarvas

„ANGYAL KOVÁLYOG NYELVÜNK FELÜLETÉN”

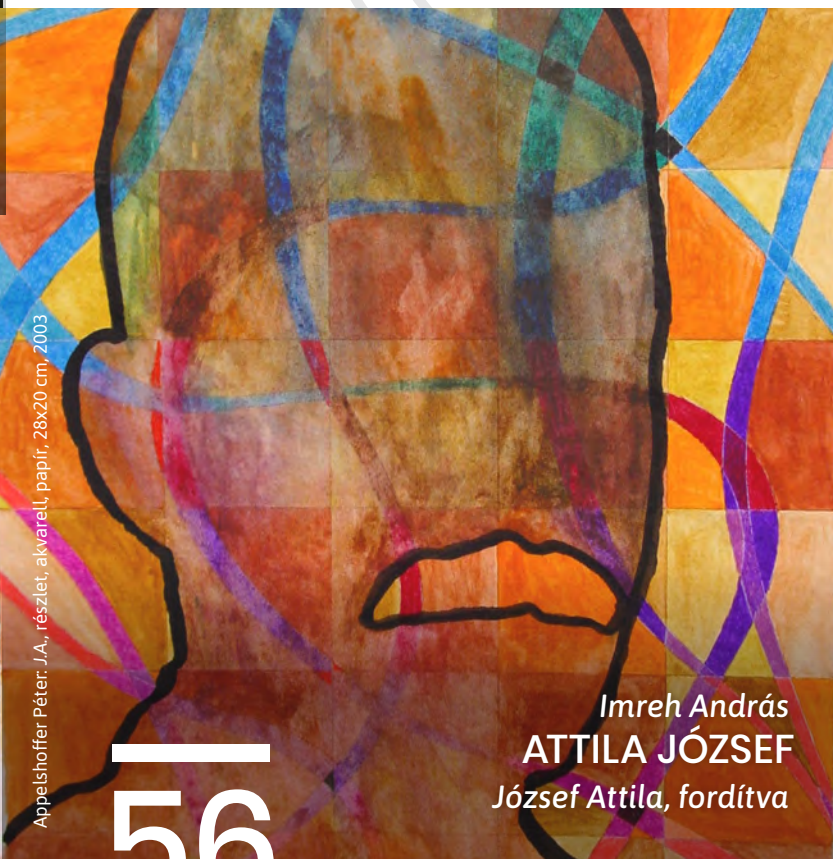
- 41 Kondor Péter János: „Nagyon türelmesen kell ezeket a szövegeket olvasni”. Interjú Kulcsár-Szabó Zoltánnal
- 49 G. István László: József Attila-inspiráció

Fehér M. István
JÓZSEF ATTILA
ESZTÉTIKAI NÉZETEI ÉS
MŰVÉSZETFELFOGÁSA

Janet Brooks-Gerloff: „Ich schreite ohnehin bald zu den Schatten” / „Es mert en ügyis megnalok”, részlet, olaj, vászon, 200x140 cm, 2004 (Friedrich Münch et al., Ohne anzuklopfen, Berlin, Nicolai, 2005, 95.)

- 78 N. Horváth Béla: „édes Hazám, fogadj szivedbe”. József Attila nemzetképe
- 83 Alföldy Jenő: „Az Isten itt állt a hátam mögött...” József Attila istensejtelme
- 89 Nagy Dániel: Soraiban észrevétlenül szunnyad a dallam? József Attila és a megzenésítés nehézségei
- 94 Payer Imre: József Attila-inspiráció

Appelszoffer Péter: „A”, részlet, akvarell, papír, 28x20 cm, 2003

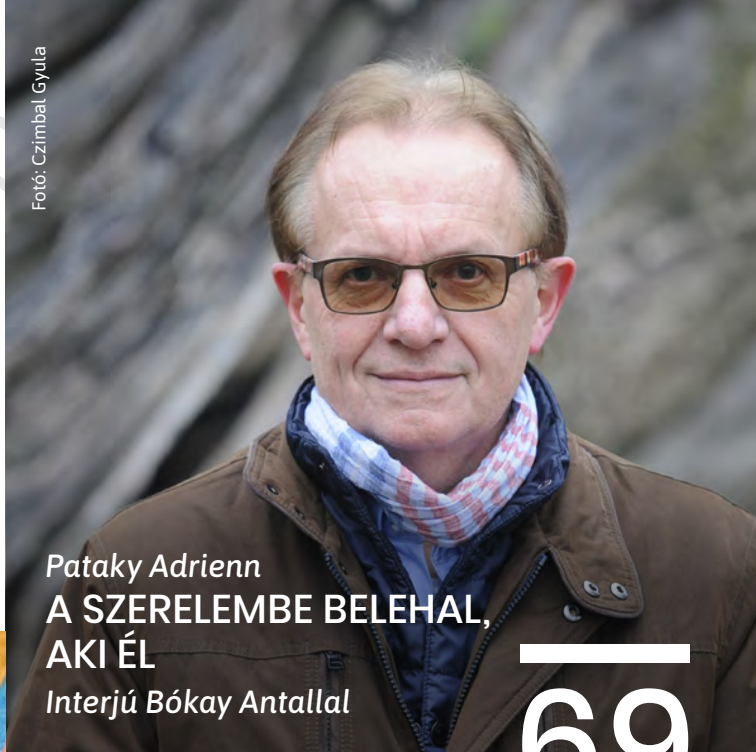
56

Imreh András
ATTILA JÓZSEF
József Attila, fordítva

„VAJJON ARÁNYOS-E HOZZÁM
MOST MINDEN, AMI VAN”

- 97 Molnár Krisztina: A költő nem egyenlő a betegségével. Interjú Kővágó Pállal
- 104 Gergely Ágnes: A lábmosás
- 105 Osztrólczyk Sarolta: „Cirógatja gyötört szívük az álom”. Az álom motívuma József Attila költészetében
- 106 József Attila: [A műterem...]
- 107 József Attila: Bánat

97

Pataky Adrienn
A SZERELEMBE BELEHAL,
AKI ÉL
Interjú Bókay Antallal

69

- 108 József Attila: Háló
- 109 Horváth Kornélia: Gondolatok József Attila egy korai szerelmes verséről
- 114 Szénási Zoltán: A didergő molekula világhiánya. József Attila hatása Pilinszky Jánosra
- 120 Bús Éva: Töredezett városképek. A József Attila-i külváros topológiai megközelítésben
- 125 Lang Ádám: József Attila-slágerlista. A tíz legjobb József Attila-feldolgozás a könnyűzenében

Molnár Krisztina
A KÖLTŐ NEM EGYENLŐ
A BETEGSÉGÉVEL
Interjú Kővágó Pállal

Fotó: Czímбал Gyula